

נושא: פרוטוקול ישיבה מס' 5/2019 של הוועדה לאיכות הסביבה	
נערך ביום: 20/11/2019	אסמכתא:
נוהל ע"י: עילאי הרסגור-הנדין	נרשם ע"י: צילה בן עזרא
שמות חברי הוועדה הנוכחים: עילאי הרסגור-הנדין (יו"ר), דני הרוש, פנחס כהנא, עדי לוי סקופ, איציק מנהיימר, אבי מוגרבי	
שמות חברי הוועדה שלא נכחו: אורן וולשטיין	
שמות מוזמנים שנכחו: אורית משעל, דודו אשכנזי, איל בהק, אלון בן זקן, אודי להב, דניאל וינברגר, עמרי אור, יניב בלייכר	
תפוצה: משתתפים, רכזת ועדות העירייה, סגן מבקר העירייה, חברי הוועדה, חברי מועצת העיר	

סדר יום: דיון בזיהום אוויר מקמיני עצים, הצגת תופעת זיהום האוויר משריפות פסולת

עיקרי דברי המשתתפים:

עילאי הרסגור-הנדין: אני פותח את ישיבת ועדת איכות הסביבה. היום על הפרק קודם כל זאת הזדמנות חגיגית להכיר את אודי מנהל אגף חזות העיר החדש. אשמח לשמוע כמה דברים על עצמך.

אודי להב: קודם כל תודה. הגעתי מעיריית אריאל, שם עסקתי בביטחון ואבטחת מידע. בעברי עסקתי בתחום הביטחון בשירות המדינה. נכנסתי לכאן כדי לקיים את תחום איכות הסביבה וחזות העיר. אנחנו עוסקים במיחזור, ניקיון העיר, גינון, המרכז הלוגיסטי ותחומים חוצי ארגון נוספים.

עילאי הרסגור-הנדין: המון בהצלחה. ונעבור לחלק הבא, לנושא שאין מספיק מודעות אליו בארץ שהופך לרלוונטי. בשנים האחרונות רואים מגמה של התקנת קמיני עצים. זה נשמע רומנטי וטוב אבל עם הרבה סכנות. אני מזמין את עמרי להציג את הנושא.

עמרי אור: לפני שנתחיל, שני דברים. אחד: יש נטייה אוטומטית להגיד שיש מחקרי לכאן ולכאן. זה נכון בדרך כלל בתחום המזון והתרופות, אבל בנושא הקמינים כל המחקרים הם בצד אחד. דבר שני: כל מספרים שתראו כאן, למעט כשאגיד, מתייחסים למצב הטוב ביותר – שימוש בעץ תקני ויבש. אז איך עובד זיהום אוויר? אנחנו מדברים על רעילות העשן. מכפיל שלו זה משך החשיפה. קח את הנזק ותכפיל בזמן. דבר אחרון זה הרדיוס – האם זה משפיע על 10 אנשים או על יותר אנשים. לעשן יש שני מרכיבים: אחד זה הרעלנים, כמו בסיגריות. השני זה חלקיקים קטנים מאוד, קטנים מ-2.5 מיקרומטר, שהנזק שלהם הוא הגודל. הם עוברים דרך כל הפילטים שבריאות לתוך הדם. נעבור על הרעלנים. אקרולין גורם לגירוי אסטמה וברוניכטיס. פורמלדהיד – סרטן. בנזן, שימו לב לצורה – חלקיק ארומטי טבעתי. זה המקור של הריח. בנזן מסרטן. כמה יוצא? כל קילו עץ הוא כמו 200,000 סיגריות. כמעט פי שניים מכפר סבא יושבים על הגג.

דניאל וינברגר : על פי נתוני המשרד להגנת הסביבה קמיני עצים אחראים על פליטה של פי ארבעה מסרטנים מכל ייצור החשמל בישראל.

עמרי אור : אני אתן לכם יחס. ב-7.3 חלקיקים לק"ג משקל יש נזק משמעותי. 37 שווה לעישון 6 סיגריות ביום. מחקר שנעשה עם קמין סגור : בחדר – 276, במטבח – 201, במרפסת – 94, בכיכר בעיר במרחק 400 מטר – 59. משך החשיפה : סיגריה – 2.3 שעות ביום, מנגל מזיק אבל רק שעה בשבוע. כמה זמן קמין מודלק? 5.5 שעות ביום פלוס 3 שעות ביום שעשן עוד יוצא אחרי הכיבוי. ושוב, הסיגריה תשפיע על מי שמעשן פחות או יותר, המנגל בסביבה והקמין על כל האזור. החלקיקים הקטנים נשארים בתוך הבית ולוקח להם כשבועיים לשקוע. מי נושם? מבוגרים, ילדים, תינוקות ונשים בהריון. הנזקים הם דמנציה, התקפי לב, סרטן. דמנציה פי שניים, 46% עליה בשבץ מוחי. ילדים – ירידה ב-IQ, אסטמה – עלייה משמעותית. בדקו שני יישובים, אחד עם קמינים והשני לא. אחרי שנה היה שינוי כל כך משמעותי וראו שימי החיסור של הילדים מבית הספר ירדו משמעותית. מוות בעריסה מכפיל פי שניים. לוקמיה, מחלות ריאות. סרטן השד – 14%, סרטן ריאות – 17%, וכן הלאה. מה עושים במדינות אחרות? באנגליה יש איסור. באוקספורד אסור להדליק קמיני עצים. בקנדה אין קמינים חדשים והתקן גבוה. בעריות אחרות דניאל יציג.

דניאל וינברגר : שמי דניאל וגם אני מקבוצת המאבק הארצית. יש שתי אפשרויות אבל כמעט כל העריות שאנחנו יודעים שפעלו בנושא פעלו דרך ההנחיות המרחביות, מה שאומר שהעירייה לא מתעמתת עם התושבים אבל פניה קדימה. עיריית תל אביב כתבה הנחיה מרחבית חדשה וקבעה שלא ניתן לתכנן קמין אלא אם הוא פועל בגז ובהיתר הבניה כתוב שאסור להשתמש בו בעצים כדי שלא תבנה קמין גז ו"יפלו לך עצים פנימה". ביחס הזיהום זה 1:1600. קמין גז מאוד דומה למזגן מבחינת הפליטה. בראש"צ מותר קמין ע"י גז או חשמל בלבד.

פנחס כהנא : אם זה כל כך חמור למה המשרד להגנת הסביבה לא מתקן תקנות שאסור?

דניאל וינברגר : המשרד להגנת הסביבה אחרי חוק אוויר נקי הקים ב-2011 ועדה כדי ליישם את החוק. אחת ההמלצות היתה לאסור שימוש בקמיני עצים בישראל. לקח המשרד את ההמלצה והגיש לממשלה תוכנית בלי שום התייחסות לקמיני עצים. מכון המחקר של הכנסת אפילו הוציא לפני חודש וחצי דוח ורשם שמסיבה לא ברורה המשרד להגנת הסביבה התעלם מההמלצות.

דודו אשכנזי : אני מנסה להבין. האם ועדת איכות הסביבה של הכנסת או מישהו בכנסת לקחו את החוק ופרטו מה אסור ומה מותר?

דניאל וינברגר : המשרד טוען שהסמכות היא של המועצות.

דני הרוש : בסופו של יום, בסמכות ראש העיר לאסור שימוש בקמינים או לא?

דודו אשכנזי : יש למישהו סקר כמה קמינים יש בכפ"ס?

דני הרוש : לדעתי בכפר סבא זה מעט מאוד

עילאי הרסגור-הנדין : קמיני העצים נכנסים לשימוש הולך וגובר. אנחנו לא רוצים לעמוד כאן עוד כמה שנים אחרי שהסוסים כבר ברחו מהאורווה. אנחנו רוצים להקדים תרופה למכה. לכן חשוב מאוד שהוועדה תשמע את הנתונים המזעזעים והמפתיעים האלה. אני מציע שתמשיכו עם המצגת.

דניאל וינברגר : עיריית חיפה קבעה שלא יותרו ארובות שמייצרות מטרדים בכלל, ולאחרונה תושב אפילו נאלץ לפרק קמין מהבית שנבנה אחרי שנכנסו לתוקף ההנחיות המרחביות. בהוד השרון לפני שאתה שם ארובה אתה צריך את אישור השכנים.

דודו אשכנזי : אם השכנים היו שומעים את מה שהצגת כאן אני לא בטוח שהם היו מאשרים.

דניאל וינברגר : המשרד להגנת הסביבה מתכוון עוד החורף לצאת בקמפיין הסברה קטן נגד מטרד הקמינים.

אבי מוגרבי : זה לא מטרד, זה מפגע.

פנחס כהנא : אם יש כזה קשר ברור בין תחלואה למפגע הזה היה צריך לחקור את זה.

עמרי אור : בארץ לא חוקרים את זה אבל רופאים יספרו לך איזה נזק זה גורם.

שאלה : משרד הבריאות מכיר את הנתונים האלה?

דניאל וינברגר : משרד הבריאות קורא להימנע משהייה בחדר עם קמין עצים אבל אומר שזה בסמכות המשרד להגנת הסביבה.

עילאי הרסגור-הנדין : עמרי ודניאל, תודה רבה שהגעתם. זאת שליחות ואני יודע שאתם עוברים מעיר לעיר. אתם עושים עבודת קודש! ועכשיו, אחרי שנחשפנו לנתונים נשאלת השאלה מה אנחנו יכולים לעשות כדי להגן על תושבי כפר סבא. נחלק את הנושא לשני חלקים : חלק אחד הוא הקמינים שכבר הותקנו בעיר והשני הוא אלה שיותקנו בעתיד.

דני הרוש : אני רוצה כמחזיק תיק איכות הסביבה להגיד לכם תודה. יישר כוח ותודה שאתם משקיעים מזמנכם החופשי. אנחנו נעשה את הכול מצידנו. נעשה הכול לא לאשר יותר התקנת קמינים. נבחן מה נעשה בכפר סבא לאור הנתונים האלה שהפתיעו אותי. אני, גם כחבר ועדת תכנון ובניה, גם כמחזיק תיק איכות הסביבה וגם כמחזיק תיק הבריאות, מחויב ונעשה הכול על מנת לצאת מכאן עם בשורה ונמליץ בפני ראש העיר והמועצה לגדוע את זה מהשורש בכפר סבא ולשמש דוגמה ברמה הארצית.

עילאי הרסגור-הנדין : אני מצטרף לדבריך דני ואני חושב שאנחנו צריכים להמליץ לוועדה המקומית לתכנון ובניה לשנות את ההנחיות המרחביות ולאסור על התקנת קמיני עצים. דבר שני, לגבי הקמינים הנוכחיים ובגלל זה הזמנתי את היועץ המשפטי, אני הייתי רוצה לשנות את חוק העזר ואני אשמח לחוות דעתך.

אלון בן זקן : אז בוא נראה אם צריך לשנות אותו.

עילאי הרסגור-הנדין : בוא נראה.

אלון בן זקן : אז קודם כל, התבקשתי לבדוק מה המצב החוקי בכפר סבא בכל הנוגע לשימוש בקמיני עצים. הפתרון של חיפה, ראשלי"צ ות"א שאוסרים שימוש במסגרת היתר הבניה הוא פתרון טוב, שאני לא יודע אם הוא עבר או יעבור בחינה משפטית, אבל הוא יכול לעזור רק לגבי קמינים חדשים. לגבי קמינים קיימים, לא קיימת כיום מניעה לשימוש בקמין עצים לצורך הסקה או חימום ביתיים. נהפוך הוא, חוק התכנון והבניה קובע סטנדרטים להצבה של מתקן הסקה. אנחנו מדברים גם על גז, גם על דלק וגם על מוצק והוא קובע תקנים במסגרת היתר, לרבות חוות דעת סביבתית, תנאים מטאורולוגיים וכו'. אני לא יודע אם הדבר הזה מבוצע ואם במסגרת מתן היתר בניה בודקים את זה. יש תקנות ספציפיות שקובעות שלא יותקן מתקן הסקה ללא היתר ואת התקנים לכל חומר וצריך לעמוד בתקנים האלה. לנו יש את חוק העזר כפר סבא מ-2010 (שמירה על איכות הסביבה ומניעת מפגעים) והוא מגדיר מפגע בכמה הקשרים : ראשית, הוא מתייחס לתנור, אח, קמין או כבשן בין שהוא משמש לחימום או לתכלית אחרת שלדעת התברואן אינו מכיל כראוי את חומר הדלק שבתוכו וגורם בכך לפליטת עשן או גזים במידה המזיקה או העלולה להזיק לבריאות או להוות מטרד לשכנים או לסביבה. ברגע שתברואן נותן חוות אתה יכול לאכוף עבירה של מפגע.

עילאי הרסגור-הנדין : למעשה כל הפעלת קמין עם חומר בעירה תקני היא מפגע.

אלון בן זקן : לא הייתי בונה על תברואן שישים את יהבו על כך שמתקן אינו תקני אבל הצמצום של "אינו מכיל כראוי את חומר הדלק" יכול לעזור אבל זאת רק אפשרות אחת לאכוף מפגע. יש עוד הגדרה, יותר כללית : כל מה שלדעת ראש העירייה, התברואן או מי שהוסמך מטעמו לאכוף את החוק הזה עלול לסכן את חייו, ביטחונו, בריאותו או רכושו של אדם. זה פחות או יותר

ההגדרה בחוק של זיהום אוויר. אבל ההגדרה הספציפית של ריח, רעש או זיהום אוויר חזקים כמשמעותם בחוק למניעת מפגעים, אבל מהו אותו זיהום אוויר? אז החוק למניעת מפגעים מסביר באופן כללי שריח שנקבע כחזק או בלתי סביר או עשוי לגרום להפרעה לאדם הנמצא בקרבת מקום, כשיש הגנה לנאשם אם הוא עשה את כל המוטל עליו. יש תקנות ספציפיות למניעת זיהום אוויר מחצרים שקובעות כי פליטת עשן שחור לרשות הרבים או לרשותם של אחרים הוא זיהום אוויר בלתי סביר.

קריאה: אין דרך מעשית בלילה לבדוק מהו עשן שחור.

אלון בן זקן: יש אפשרות להגדיר את זה כמפגע ואז להוציא דרישה לסילוק מפגע. אפשר לתת קנס על עבירה כזו, ויש מגוון חוקים ארציים אבל הבעיה היא שכל מפגע אפשר לאכוף רק על פי חוק העזר שלנו. צריך לקבל חוות דעת משפטית, בין אם זה עשן שחור או פגיעה בבריאות או אם קמין לא מכיל כראוי את חומר הבעירה.

דני הרוש: בחוק עזר עירוני אני יכול להחמיר מעבר לחוק?

אלון בן זקן: זה בעיה, כי חוק התכנון והבניה הוא במדרג גבוה יותר והוא קובע תקן. אפשר ברמת ההנחיות המרחביות אבל יכול להיות שמישהו ייקח אותך לבית משפט ואז יגידו שההנחיות המרחביות הן במדרג נמוך יותר בשביל להשית את הגזירה הזאת לגבי קמינים חדשים. יכול להיות שיגידו שרשות ממשלתית צריכה להוציא הנחיה או לשנות את החוק. אני חושב שאם יש מפגע ספציפי שאתה מצליח לגבות בחוות דעת של תברואן אז אתה יכול להתחיל לאכוף את זה. יכול להיות שאפשר להתקדם בכיוון הזה.

יניב בלייכר: אם עכשיו השכן שלי הפעיל קמין לפי החוקים הקיימים היום בכפר סבא אני סובל מזה מה אני יכול כתושב לעשות?

אלון בן זקן: הכי טוב זה להביא תברואן שיביא חוות דעת. תמציא את זה לרשות והתברואן של הרשות יבחן אותה. נעשה test case על זה. נוציא דרישה לסילוק מפגע, שההפעלה של הקמין מהווה מפגע לפי חוק העזר שלנו וצריך לסלק אותו. היה וזה לא יקרה נותנים דוח או אפשר אפילו להגיש כתב אישום.

יניב בלייכר: עד שההליך הזה יסתיים, החורף ייגמר קודם.

אלון בן זקן: כן, אבל אם אתה הולך על חינוך של הציבור...

יניב בלייכר: ואם לא סולק המפגע אפשר להטיל עליו קנס?

אלון בן זקן: כן. אני חושב שבמקרה הזה עדיף ללכת לבית משפט עם כתב אישום ואז להביא את התברואן. בית המשפט לא נכנס לשיקול הדעת של התברואן. התברואן הוא איש המקצוע.

יניב בלייכר: האם ניתן לתקן את החוק כך שעשן שיוצא מהארובה נחשב למפגע, נקודה? עשן שיוצא מארובה בבית מגורים הוא עבירה על החוק ובאותו רגע יגיע פקח עירייה והוא יהיה חייב להפסיק את המפגע.

אלון בן זקן: כל תיקון של חוק עזר שלנו חייב לעבור אישור של המחלקה המשפטית של משרד הפנים. אם משרדי הממשלה עדיין לא שוכנעו ועדיין לא מחזיקים בדעה שיש מחקרים, יהיה קשה לשכנע אותם להכניס הוראה בחוק העזר שלנו. מדובר על תקן ישראלי שאושר.

דניאל וינברגר: המשרד להגנת הסביבה ינשק לך את הרגליים אם תביא לו ניסיון לתקן תקנה עירונית כזו. כי זה יוכיח את הטענה שהוא אומר שעיריות יביאו. אף עירייה עד היום לא הגישה חוק עזר כזה. הם אומרים: "שיגישו חוק עזר וכל מי שמגיש אנחנו איתו".

אלון בן זקן: כן, אבל זה במדרג נמוך לעומת החוק. היום החוק קובע תקן ישראלי גם למוצק וגם ל...

עילאי הרסגור-הנדין: אבל חוק עזר עירוני יכול להחמיר.

אלון בן זקן : הוא לא יכול לסתור. צריך לתקן את החוק מלמעלה.

עילאי הרסגור-הנדין : אבל אם המשרד להגנת הסביבה מפנה לעיריות? אנחנו כאן במעגל ואנחנו רוצים לשבור את המעגל. אם אנחנו נביא חוק עזר כזה לאישור משרד הפנים והוא לא יאשר אותו תהיה כאן אמירה מאוד בעייתית. קשה לי להאמין שהוא לא יאשר דבר כזה.

דודו אשכנזי : הוא לא יכול להחמיר מחוק כללי. ובלי קשר לזה צריך להבין עוד דבר אחד. יש עוד כמה גורמים מסביב. גם אלה שמוכרים את הקמינים ומתפרנסים מזה וגם אלה שכורתים חוקית או לא חוקית. כמו לאחרונה ביער אוסישקין, ויש כאן אפקט מתרחב שהופך להיות אלמנט שיכול להשפיע על בית המשפט. השאלה אם אנחנו כעיר נעמוד מול בית המשפט ונגיד: "הפרנסה שלו מסכנת בריאות". זה בעיה ללכת... בגלל זה שאלתי אותך עד כמה אנחנו מוגנים אם הם הולכים לבית משפט. הוא יזכה בבית משפט.

אלון בן זקן : אני חושב שצריך לקחת מקרה ספציפי אחד שממש מזהם. נביא חוות דעת של תברואן שיתמוד.

עדי לוי סקופ : ככה בונים את הדברים האלה.

אלון בן זקן : בדיוק. הולכים לבית משפט לעניינים מקומיים ומגישים כתב אישום.

יניב בלייכר : מי? התושב או העירייה?

אלון בן זקן : התובע העירוני. הוא המאשים בשם מדינת ישראל, והצד השני זה הנתבע.

עמרי אור : יש פתרון יותר ישיר. אפשר לתקן תקנה שלא יינתנו היתרים חדשים. אז זה סוגר את הקמינים החדשים אבל זה עושה עוד משהו. אני מוכן לנחש ש-90% מהקמינים בכפר סבא הם ללא היתר, מה שאומר שקודם כל אתה יכול לתת קנס על בנייה ללא היתר ואחר כך אתה יכול לדרוש שיפרקו אותו ואתה לא יכול לקבל היתר חדש.

דני הרוש : אלון, השאלה הנשאלת: אם מישהו בנה קמין לפני 40 שנה ובזמנו לא היה צריך היתר?

אלון בן זקן : תלוי מתי נבנה הבית. אם הבית נבנה לפני 2003.

פנחס כהנא : שמענו נתונים קשים. אני מציע שנקבל סקירה מהמשרד להגנת הסביבה, מהיחידה הסביבתית, שיגידו לנו מה עמדת המשרד.

עילאי הרסגור-הנדין : נשמח להנגיש את החומרים שהוצגו לציבור הרחב.

פנחס כהנא : צריך להביא את זה לידיעת הציבור ולא ירחק היום שתושב יגיש תלונה.

אורית משעל : היחידה לאיכות הסביבה מקבלת הרבה פניות בנושאי קמינים והידיים פחות או יותר כבולות. צריך להתקדם מבחינת ההנחיות המרחביות. אמרת שכל הנתונים שהצגת הם לגבי עצים יבשים ולפעמים העצים לא יבשים והנתונים הרבה יותר חמורים. היחידה לגמרי שותפה לאמירה שקמין עצים הוא בעייתי וצריך לקבל החלטות כדי להתמודד עם זה. נכון לעכשיו גם לנו אין כלים.

דודו אשכנזי : אחרי גניבת העצים ביער אוסישקין קצת חקרתי את העניין. מסתבר שבעלי קמינים שורפים עצים יבשים ואז כשהם מגיעים לחום גבוה הם מוסיפים גזע של אקליפטוס שהוא רטוב כדי שיתן להם ריח בכל הבית.

עילאי הרסגור-הנדין : תודה רבה. אני מציע שנעשה כמה דברים. הדבר הראשון: נביא את הנתונים לידיעת הציבור בעזרת החומרים שלכם. הישיבה הזאת מצולמת ומשודרת בפייסבוק בשידור חי. נשים את החומרים באתר השקיפות שלנו. אני חושב שזה נושא ששווה ליידע עליו את התקשורת. נוציא הודעות לתקשורת מטעם העירייה. זה דבר ראשון. אני מציע שנוציא החלטה שהוועדה לאיכות הסביבה קוראת לתושבי כפר סבא להימנע משימוש בקמיני עצים ומזהירה מפני

ההשלכות הבריאותיות הקשות של הפעלת הקמינים. זה סעיף אחד להצעת ההחלטה. סעיף שני: הוועדה לאיכות הסביבה ממליצה בפני הוועדה המקומית לתכנון ובניה לשנות את ההנחיות המרחביות באופן בו תיאסר התקנת קמיני עצים. אנחנו נשלח את פרוטוקול הישיבה למהנדסת העיר ונבקש להעלות את הנושא לוועדת התכנון והבנייה. כפי ששמענו מהיועץ המשפטי, יש בעיה לתקן את חוק העזר. אני מציע שאנחנו קודם כל ניידע את התושבים אבל גם נתחיל למפות מקומות שבהם יש שימוש בקמיני עצים. צריך לדלות מרשימת ההיתרים את קמיני העצים. אבל אם 90% לא ביקשו היתר אין לנו רישום.

עמרי אור : מצד אחד לכל אחד יש ארובה על הגג. אפשר ללכת ברחוב ולספור.

דני וינברגר : אם ניידע את הציבור בנתונים סביר להניח שנקבל טלפונים, אפילו בעילום שם.

עילאי הרסגור-הנדין : נבקש מהציבור ליידע את המוקד העירוני ונבדוק את התלונות אחת אחת. את אלה שיש להם היתר והקמין עומד בתקן נשים כרגע בצד. אנחנו נעביר את החומר הזה ואולי הם בעצמם יחליטו להפסיק להשתמש בקמין כי הוא פוגע בבריאות שלהם. אחרים שפועלים ללא היתר, נוכל לבצע לגביהם פעולות אכיפה. אז אלה ההחלטות שאנחנו מציעים והחלטה לפנות לאגף ההנדסה בבקשה לרכז רשימת של קמינים בעיר ולקרוא לציבור לדווח למוקד העירוני. נקבל נתונים ועל סמך הנתונים נוכל לעבוד.

דודו אשכנזי : עילאי, האכיפה היא על בסיס חוקי העזר?

עילאי הרסגור-הנדין : לפי חוק העזר. אם אין היתר אז אין היתר.

דודו אשכנזי : ואם משנים את חוק העזר אז יחידת האכיפה יכולה לדרוש או אי שימוש או פירוק שלו?

עילאי הרסגור-הנדין : אני מציע שנבדוק מקרה ראשון של בית שיש בו היתר...

אבי מוגרבי : בית שקיבל היתר, העירייה אישרה לו את זה על סמך העובדה שיצאו מזהמים. השאלה אם עכשיו מותר לעירייה לבוא ולדרוש שלא ישתמשו יותר בקמין אחרי שהוא בנה.

דני הרוש : ממה ששמעתי פה מהיועץ פה לא פשוטה. אבל אני דווקא חושב שחשיפת הנתונים... גם מי שהוציא היתר, אני בטוח שהוא לא מודע אפילו.

עילאי הרסגור-הנדין : תוך כדי נבצע הסברה

דניאל וינברגר : מהניסיון שלנו, אחרי ההנחיות תהיה לכם ירידה של 90% בשימוש בקמינים. זה מה שקורה. אבל קודם כל צריך להוציא הנחיה מרחבית ואחר כך להוציא הודעה לציבור. הציבור ישמע את זה.

דודו אשכנזי : הנחיה מקומית דורשת אישור משרד הפנים.

עילאי הרסגור-הנדין : לא. הנחיה מרחבית היא באישור הוועדה המקומית.

דניאל וינברגר : כולם יבינו שזה משהו רע בריאותית.

דני הרוש : אני בעד. נעלה את זה בוועדת תכנון ובניה.

עילאי הרסגור-הנדין : אני מציע שנאשר, אני מאמין שזה יהיה פה אחד, את שתי ההחלטות הראשונות. גם לקרוא לתושבי העיר להימנע משימוש בקמיני עצים וגם להמליץ בפני הוועדה מקומית לשנות את ההנחיות המרחביות. פה אחד? תודה רבה.

החלטות:

1. הוועדה לאיכות הסביבה קוראת לתושבי כפר סבא להימנע משימוש בקמיני עצים ומזהירה מפני השלכות הבריאותיות הקשות של הפעלת הקמינים.
2. הוועדה ממליצה בפני הוועדה המקומית לתכנון ובניה לשנות את ההנחיות המרחביות באופן בו תיאסר התקנת קמיני עצים.

עילאי הרסגור-הנדין: תודה רבה לכם. נעבור לנושא הבא שלנו, שמשתלב היטב איתו, נושא שריפות הפסולת הפיראטיות. אני מזמין את יניב בלייכר שבכובעו האחר...

יניב בלייכר: נתחיל בגילוי נאות. אני עובד בעירייה ועוזר סגן ראש העיר. בכובע השני שלי אני יו"ר עמותת אזרחים למען אוויר נקי. הנושא הזה עולה ממני פה כיו"ר העמותה מכיוון שאין פה ניגוד עניינים. להיפך, יש כאן זהות של אינטרסים בין העירייה לבין העמותה.

עילאי הרסגור-הנדין: צריך קצת להירגע אחרי הנתונים המזעזעים שנחשפנו אליהם.

יניב בלייכר: אז קחו אוויר כי תיכף תצטרכו עוד פעם מסיכה. נתחיל. אז כמה נתונים יבשים על שריפות פסולת בישראל. 250,000 טון פסולת עירונית נשרפים בכל שנה בישראל באופן פיראטי. מדובר ב-5% מהפסולת העירונית בישראל. זה נתון מדהים. 38% מפליטת החלקיקים העדינים, אותם PM2.5 שקודם עמרי הסביר עליהם הם כתוצאה משריפות פסולת. 60% מהחומרים המסרטנים או החשודים כמסרטנים שנפלטים לאוויר נפלטים כתוצאה משריפות פסולת פיראטיות. מדובר על נזקים לבריאות בלבד של מיליארד שקלים לשנה. נזקים למערכת העצבים המרכזית, נזקים לכליות ולכבד, הפלות, בעיות פוריות, סרטן. אין נתונים על תחלואה או על תמותה אבל ארגון הבריאות העולמי מעריך שכל שנה מתים בישראל 2,500 בני אדם כתוצאה מזיהום אוויר. אלה נתונים על מדינת ישראל בלבד. לא דיברנו על מה שקורה בשטחים. הנתונים שם חמורים לא פחות.

דודו אשכנזי: הרבה יותר.

יניב בלייכר: אז מה שורפים? במילה אחת: הכול. בפירוט: פסולת ביתית שיש בה הכול, פסולת תעשייתית שיש בה גומי ופלסטיק, פסולת חקלאית שזה לא רק גזם אלא חומרי הדברה, ניילונים וצינורות השקיה. פסולת בניין שפחות נשרפת. אסבסט למשל לא נשרף, הוא מתפוצץ, אבל יש אלמנטים שכן נשרפים. פסולת אלקטרונית וצמיגים. שורפים משני עברי הקו הירוק, ביישובים עירוניים וביישובים חקלאיים, יישובים ערביים ויהודיים. הבעיה יותר גדולה במגזר הערבי אבל היא לא רק שם. בשטחים פתוחים ובתוך יישובים, במתחמים סגורים ובשטחים פתוחים, באתרים קבועים ומזדמנים. השריפות הן בכל שעות היממה ובכל ימות השבוע אבל אנחנו רואים עליה בלילות ובסופי השבוע. כדאי להסביר שבאזור שלנו במהלך היום הרוחות מערביות ובלילה הן מזרחיות ואז אנחנו מקבלים את כל העשן וזיהום האוויר גם מהשטחים וגם מהמשולש. מי שורף? גורמים עברייניים. פשוט פשיעה כלכלית. למשל, אזור תעשייה כפר קאסם עם תחנות מעבר פיראטיות. העבריינים שורפים את הפסולת, נשארים עם המתכות ומוכרים אותן. תושבים ביישובים ללא פיננו מוסדר של פסולת שורפים פסולת ביתית לצורך צמצום נפחים. הערימה מצטברת ברחוב ומתישהו כשהיא מתחילה להסריח שורפים אותה. חקלאים, כדי לחסוך בעלויות פיננו או לפעמים מחוסר ברירה. בעלי עסקים שכשהמכולה מתמלאת מציתים אותה, וקבלני פיננו שמשליכים את הפסולת בשטחים הפתוחים ומציתים אותה. יש כמה חוקים בישראל שאוסרים על שריפות פסולת: חוק אוויר נקי, החוק למניעת מפגעים, חוק העונשין, החוק למניעת שריפות בשדות, החוק לסילוק ומיחזור צמיגים, חוק שמירת הניקיון שזה חוק שהעמותה תיקנה ביולי 2018, ובכפר סבא יש חוק עירוני – שמירה על איכות הסביבה ומניעת מפגעים. אפשר לראות במצגת, מי שמכיר את אפליקציית Smelly...

עילאי הרסגור-הנדין: בהזדמנות הזאת נעודד את האנשים להוריד את האפליקציה. חפשו Smelly, תורידו ותעזרו להביא את הדיווחים.

יניב בלייכר: המספרים גבוהים מאוד. אפשר לראות ריחות כימיים נלווים בערך בבין שליש לרבע מהדיווחים, ולא רק ריח שריפה כמו בלייג בעומר. אלה ריחות של גומי שרוף, פלסטיק שרוף

וריחות כימיים שיכולים להעיד מה נפלט באוויר. אפשר לראות קשיי נשימה, צריבות בעיניים וגירויים בעור. יש ירידה, גם בגלל שחלק מהתושבים התייאשו, אבל גם צריך להגיד שיש איזושהי הטבה בשנה האחרונה. כמה דוגמאות ממה שרץ בווטסאפים: אנשים מעידים על ריח מזעזע, תינוקות משתעלת, עשן בתוך הבית, הבית מסריח, ענן עשן בבית הספר וכו'. מה שקרה בעבר בכפר סבא: היו מספר אתרים ששרפו פסולת בתוך העיר. אחד מהם הוא שכונת אבו סנינה. תיעדנו שריפות שם באמצעות רחפן. העירייה מיגרה את התופעה שם. מקומות נוספים: הר הזבל ומאחורי המשתלה בבן יהודה, שם היו שריפות בעבר והעירייה והמשרד להגנת הסביבה ביצעו שם אכיפה. היום לא ידוע לי על שריפות בתחומי העיר. אתם יכולים לראות בתמונות שלפניכם כמה תמונות. תראו לאיזה מרחק העשן נישא באוויר, את כל זה אנחנו נושמים. זאת שריפה של צמיגים או פסולת אלקטרונית. זאת שריפה קטנה בגילגוליה, ממש בתוך היישוב, ממש סמוך לנחל קנה. מי שיורד לנחל רואה שהוא מלא פסולת.

איל בהק: באזור תרי עשר עשו נחל מדהים. יש שם בריכה לאיגום מי נגר. ישימו עכשיו רשת ומאות אלפי שקלים למה שיכול להיות פארק שמו גדר ואי אפשר יהיה לעבור. זה כספי ציבור שירדו לריק. עשו שם סתם תעלה. אני ביקשתי ארבע פעמים להוסיף שכבות תכנון ל-GIS ובגלל שזה לא ב-GIS מי שתכנן את זה מפספס את ההזדמנות לחבר את זה לשבילים ירוקים. עיריית כפר סבא הוציאה חצי מיליון שקל.

עילאי הרסגור-הנדין: יש GIS חדש. חלק מהשכבות פנימיות.

יניב בלייכר: עוד קצת תמונות. זה גשר טייבה. קצת עלינו: אנחנו פועלים שלוש שנים. התחלנו כוועד פעולה של תושבי מזרח כפר סבא. לאט לאט הצטרפו מעוד אזורים. היום הפעילות היא ארצית. שנה וחצי אנחנו עמותה רשומה, מאפריל 2018. הצלחנו לגרום למשרד להגנת הסביבה להכיר בשריפות פסולת כגורם זיהום אוויר משמעותי בישראל. אם עד לפני בערך שנתיים דיברו על תחנות כוח, תחבורה ותעשייה כגורמי זיהום אוויר היום כבר מדברים על ארבעה גורמים. העברנו חוק לאיסור הבערת פסולת (תיקון לחוק שמירת הניקיון). הצלחנו להפסיק את הפעילות של שלוש מזבלות פיראטיות בשומרון. זה מה ששיפר באופן משמעותי את איכות החיים כאן בכפר סבא, כולל מזבלת קלקיליה שממש לידנו, חירבת סיר ובידיה. היו שני מבצע אכיפה באזור של המשטרה הירוקה – רוחות של סתיו וקשת בענן, כמה ועדת משנה של הכנסת לטיפול בזיהום אוויר משריפות פסולת. הוועדה הגישה מסקנות מאוד נוקבות ותקדימיות לגבי האופן שבו המדינה צריכה לטפל בתופעה הזאת. פורסמה לציבור טיוטת הדוח והדוח הסופי יתפרסם בקרוב. המשרד להגנת הסביבה בעקבות הפעילות שלנו הציג תוכנית לאומית בהיקף של 50 מיליון שקלים למיגור התופעה. במסגרת התוכנית הוקמה יחידת אכיפה של רשות הטבע והגנים. יש לה 14 פקחים.

עילאי הרסגור-הנדין: תודה רבה. הנתונים מצד אחד מדאיגים אבל מצד שני אנחנו רואים שכן נעשים דברים. אולי לא בקצב שהיינו רוצים אבל בזכות הפעולה שלך ושל העמותה נעשים דברים. היה לי חשוב להביא את הדברים האלה לכאן לוועדה כדי לייצר מודעות. עיריית כפר סבא פעלה בנושא הזה וממשיכה לפעול אבל חשוב שתהיה מודעות, גם אצל חברי הוועדה וגם לתושבי כפר סבא ולאלה שצופים בנו. אם אפשר להעביר את המסר, להוריד את אפליקציית Smelly ולדווח. מאוד חשוב שיהיו דיווחים. גם לעירייה וגם למשרד להגנת הסביבה.

יניב בלייכר: ולעמותה.

עילאי הרסגור-הנדין: ולעמותה. תודה רבה.

חתימת יו"ר הוועדה

עילאי הרסגור-הנדין
סגן ראש עיריית כפר-סבא